ДЖЕРАЛД ДЕЗМОНД

БОРОТЬБА ЗА ІСТНОВАНЄ

З англійської мови переклав
Т. ТОМАШЕВСЬКИЙ

1920.

НАКЛАДОМ "ПРАВДИ І ВОЛІ"
Box 2. Sta. C VANCOUVER, B. C.

ЧИТАЙТЕ ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
І ШИРІТЬ

ПРАВДУ І ВОЛЮ

Українську Часопись Присьвячену
Робітничим Інтересам

Виходить кождого тижня в Четвер

Почала Виходити в Цвітни 1920.
в Ванкувер, Б. К.

Передплата виносить в Канаді
на рік $1.75
на пів року $1.00
В місті Ванкувер і за границю на рік $2.00
на пів року $1.25

PRAVDA i WOLA
P. O. Box 2 Sta. C
VANCOUVER, B. C. Canada

БОРОТЬБА ЗА ІСТНОВАННЯ

Цілу історію нинішного людства, можна назвать історіэю, боротьби за істновання.. Уживаючи слів: "історія людського племени", ми, відносимося до тих варунків, які мож назвати дійсностю, або фундаментальною історіэю людського племени. Історія, з якою обзнакомлений пересічний робітник, зі шкільних книжок, не дуже то богато говорить про боротьбу людства за істновання. В них, ми, знаходимо про це або дуже мало, або зівсім нічого. Тіі рекорди про війни, великих людий, царів, королів і пр. і пр., під ніяким зглядом не дають дійсного поняття о історіі про людсьтво. Все те, що-найбільше можна уважати, моментальним вгляненям в суспільність, що може бути інтересним до якоісь міри, але в дійсности, дуже маленького значіння, для нас, робітників.

Що-ж э, що даэ нам, дійсні перекази про розвій людського племени? Цею дійсною історіэю э,—боротьба за існования, або иншими словами—боротьба за здобуття средств, які дають нам спромогу до життя. Першою, найпотрібнійшою річю до піддержання життя, це э—пожива. Чоловік, як і инше живуче эство, мусить істи. Відберіть йому запас поживи, то він згине. Боротьба за істновання була, а навіть і тепер, э боротьбою о здобуття поживи, хоч в ширшім змислі, мож сказати, що боротьба э о здобуття так великоі пайки, яку лише мож одержати з того, що випродуковуэсь.

Немаю я, на ціли, в цій, так маленькій книжочці,

сягати дуже далеко в історію людського покоління; старатись дослідити походження чоловіка, або розслідджувати його споріднення з иншмим членами звірячого королівства. Учені, що студіювали це питання, як виглядаэ, э майже всі тоі гадки, що чоловік, э лише висше розвинений від звірят, і э дуже близько споріднений з иншими типами. Та досліди про це, цим разом, не входять в наш обсяг.

Боротьба за істнновання, вже э представлена, як боротьба о початкові средства до життя—поживу. Пожива, сама не прийде до чоловіка, без його заходів. Мусимо знайти, здобути або випродукувати для себе поживу, щоби мож наістися. Так само одіння, помешкання і много инших потрібних річий, муситься здобути. Все це, мусить також бути випродукуване. Отже, боротьба за істнновання, э боротьбою о продукування—о здубуття. Найважнійшою задачею для людського племени, колись, було на першім місці питання **розвязки про продукцію.**

В сучасности, вже очевидно знаэмо, що теперішня суспільність, або, щоби бути більше коректним, робоча кляса, потрафить випродукувати всьо, що э потрібним для задоволення эі матеріяльних потреб. Все це, э уможливлене при помочі подиву гідноі машинерії для продукції, яку тепер маэмо. Щоби зрозуміти, як розвязано задачу продукції, мусимо вкороткости, вглянути в історію людського розвою.

Лови на Звірята

Наші дикі предки, були в початках, полюючим народом. Вони, немали, так званоі цивілізації. Іх-

ній змисл, був ограничений. Іхні знаряди, були прості, неудосконалені. В них, не було письма. Вони, жили рибою і здобичею, яку здобували за помочію дуже простого оружжя, і корінцями, та ягодами, які могли находити. Іхніми помешканями були печери і вершки дерев. Найбільше конечними річами для цих полючих племен, були, іхні знаряди до польовання. Най пекучійшою конечностю для поправи іхнього добробуту, та забезпечення свого істновання і можливости поліпшення житэвого було—удосконалення оружжя на лови. Першим винаходом, здаэсь, було щось під тим зглядом. Ми можемо посунутися навіть трохи дальше. Можемо сказати з певностю, на підставі свідоцтв про примітивне оружжя в тих давних часах, що першим уліпшенэм, або як хочете назвати, винаходом, було,—полююче оружжя.. Кождий таке уліпшення, що давало нашим предкам, можливість здобувати більше поживи, або поліпшувати житэві вимоги, було якимсь здобутком, було — виграною для них побідою в боротьбі за істновання; було кроком вперед, зближаючим іх до розвязки продукційноі задачи.

Присвоэння звірят.

Другим, великим здобутком для наших давних предків, було—присвоэння звірят. Неможливим э сказати, з певностю, коли, і як, вони дослідили, що воно було поплатнійше присвоіти звірину і розмножувати эі для свого ужитку, чим позволяти эі, щоб брикала і вганяти за нею.

Рільництво.

Третьою, великою подіэю, було,—відкриття про рільництво. Як це сталось, можемо лише догадуватись.Всьо, що ми знаэмо про це, то теэ, що був період, коли людство не знало нич про управу землі, то знов, трохи пізнійше знаходимо, що плянтували в дуже простий спосіб, ягоди ліси і грядки гудзоватих корінців. В тім часі, коли практика, чи знання про управу землі, стала менше-більше, будденною, знаходимось в позиціі, яка уможливляэ нас, говорити з більшою акуратностю і детайльнійше. Людство в тій порі, було вже в ліпших обставинах. Воно, як кажеться, було вже на добрій дорозі.

Через значно довгший час в історіі, велика часть людськоі родини, присвячувалася головно рільництву. і випасови скота. З упливом часу, знаходимо більші простори землі під управою і многочисельне розмноження скота і птахи. В деякі часи, уважалось богацтвом, дану скількість худоби, овець, кіз, або кукурудзи. Ще й тепер, маэмо кілька інтересних нащадків тіэі ери, істнуючих на той взір, кочуючі племена в Азіі.

Торговля.

З поширюванэм людськоі активности, з зростаючими людськими бажаннями, повставшими в наслідок більшоі творчости, знаходимо початки і розвій торговлі Давнійші обміни, мабуть, ограничувалися лиш на натуральних продуктах. Деякі краі, такби сказати, могли бути більше підхожими до управи даного збіжа, або випасу скота. Инші-ж знов краі, могли бути

підхожі для инших цілий. З цього то, розуміэсь приходило до обміну товарів, між такими народами чи особами.

Фабрики і Промисл.

Мануфактуру і промисл, мож назвати тим стісненим процесом, при якім деякі природні богацтва землі, оберталось для продукції. Небудь фабрик і промислу, то природні богацтва не придалибся на ніщо. З розвоэм мануфактури і промислу, ці богацтва перемінюються, розуміэсь, при помочи людськоі енергії, в пожиточність і дають людству більше потрібних товарів. Для приміру можнаб це з ілюструвати ось як:
Для приміру можна-б це зілюструвати ось як:
ральні поклади. Зелізна руда, в суровім стані, зівсім нікому непотрібна. Але з приложенэм до ньоі людськоі енергії—праці, вона перемінюэться в пожиточний артикул. З відкриттэм а заразом з дослідом можности роблення ужитку з зелізноі руди, зівсім природно повстаэ бажання покористовуватися ньою. Наслідком цього відкриття, між деякими людськими племенами, що зрозуміли можливість перемінювання зелізноі руди в потрібні артикули, актуально повстаэ примітивний промисл.

Таким приміром, можна собі виобразити продукцію инших річий. Пруміром: вовна, людству зівсім не потрібна, коли іі не переміниться в пожиточні артикули, як: сукно, убрання, накриття і т. п.

З дальшим розвоэм людськоі активности з розвиненнэм думки і інтелэгентности, і з відкриттэм комунікації з иншими частями світа, знаходимо збільша-

ючийся попит за фабрикованими товарами, і тому, зівсім натурально і пропорціонально, побільшувалось заняття для людий при виробі й промислі.

Студійовання промислового розвою э інтензивне і користне. Пригляньмося на кілька мінут промисло ви. Воно виглядаэ, що ми можемо взяти два чинники під розвагу про випродукування артикулів. Розуміэсь, ми знаэмо, що найбільше **активним** чинником у **всякій** продукціі э робоча сила праці, але ми на цім місці не хочемо це брати в наш обсяг. Крім сили праці і сирових матеріялів, знаходимо ще дві, дуже важні річи: машинерію і порушаючуся силу. Історія про розвій промислу, э історіэю про удосконалення машинеріі і наукою про самий вершок відкриття і запряження для користного ужитку, сильнійшоі порушаючоіся сили.

В початках промисловоі ери, занходимо, що машини або знаряди для продукціі, були дуже простими. Були це знаряди ручні, якими управляли поодинокі особи.

Уліпшення Машинеріі.

Зі збільшаючимся попитом на фабричні товари, ці прості, неудосконалені знаряди, чи машини, не могли виконувати своэі задачі і іх треба було заступити иншими, здібнійшими, при помочи яких можнаби було випродуковувати більше товарів. Новійші машини будучи більше скомплікованими, більшими і тяжшими, були, зівсім природно, труднійшими до управлювання ними, ручною силою. Много, ріжних, користних досвідчень і плянів треба було пробувати, щоби осягну-

ти висшу, порушаючуся силу, чим людські мускули. Вистарчить лише покликатися на присвоэння і ужиття домашного скота, ютілізацію води, і много инших спроб, як: вітраки і т. п.

Пара і Елэктрика

Мабуть найважнійшою подіэю, в історіі продукціі, було відкриття пари і ужиття эі, як порушаючоіся сили. З відкриттям паровоі сили, ручна продукція за помічю поодиноких осіб щезла. Промислова машинерія, з тим часом, зачала розвиватися з небувалою скорістю. Такий поступ в скорі приспішив відкриття і можливість послуговуваняся силою елэктрики.

Цей, чимраз новійший розвій, майже усім нам добре знаний, позаяк цей розвій, зростав уже на наших очах, і э зівсім злишнім входити в подробиці цього розвою.

З двайцятим віком, проблэм продукціі, можна сказати, зістав довершеним ділом, і нині журитися цьою розвязкою не потрібно. Проблэм цей, зістав розвязаний з розвоэм модерноі машинеріі.

Ми перейшли вкоротці, історію нашого племени, від початків—так-би сказати—дитинства. Ми бачили, як боротьба о життя і витвір продуктів зістали під зглядом продукціі справою виграною.

Чоловік, потрафив покорити природу. А все-ж для нас, робочоі кляси боротьба за істнованнэ, не скінчилася. Лишаэся ще друга боротьба до поборення, друга фаза боротьби за істновання—боротьба між владцем а чоловіком,—модерна боротьба клясова.

Чоловік проти Чоловіка

Таксамо, як особиста боротьба або суперечка о зверхність, відноситься до одиниць, таксамо кляса бореться проти кляси. Причиною клясової боротьби в суспільстві, э, поділ на клясовій лінії. Коли ми, подивимось в давні комуністичні організації, там не знаходимо клясової боротьби. Не було эі тому, що нарід не був поділений на кляси. Була лише борба племен, проти племен.

Ці початкові племена, дають нам спромогу вглянути і виобразити собі просту соціяльну організацію, в якій всі племена були продуцентами. З можливими винятками стародавнього культу і талану, знаходимо, що кожда здібна одиниця брала участь в польованню, риболовстві, чи при иншім занятті. Поділ здобичей, провадився по прінціпах роздавання ріжним одиницям-членам тих племен, достаточну скількість для його чи эі потреб.

В Початковім Комунізмі Незнано Невільництва

Початковий вомунізм о скільки відомо, не відзначувався жадною формою клясового невільництва. Не було його мабуть тому, що при ловецтві і риболовстві,—з чого тоді люди жили,—не можливо було затруднювати невільників, чи полонених, з якими булоби много клопотів. Комуністичні племена забирали инколи підчас воэн з иншими племенами, людий в неволю, і без сумніву, булиби їх силою приневолювали до роботи, колиб це було можливим.

Перша Клясова Боротьба.

Клясова боротьба повстала тоді, коли введено в життя невільництво. Невільництво повстало цейчас, коли відкрито можливість управи землі. Тоді, вже було можливим затруднювати полонених з користю, — це эсть, мож було від них вимагати більше праці, чим потрібно було для удержання іх при життю.

Теперішними невільниками, без сумніву, були ті, яких забирано в неволю підчас нападів на другі племена, Коли сильнійші були побідниками над слабшими, так цих слабших забирано в неволю. Таких невільників затруднювано при управі рілі, та хованню скота. Мусимо зазначити, що через довший час ніде не находимо в записках, щоби які племена поневолювали членів із своэі кляси. Члени, цих згущених громад, не мали відваги поневолювати таки своіх власних братів і ексильоатувати іх так, як це роблять сучасні капітани промислові, які все стараються ексильоатувати своіх таки рідних по національности побратимів, розуміэсь, коли іх можна дістати так само дешево, як кого з иншоі народности.

З приходом невільництва і удержування іх, старі орди не могли устоятись.

Щоби удержувати і покорити невільників, треба було створити й велику армію сторожів. До цього часу, коли котре племя воювало із собою, то всі члени даних племен громадно брали участь в війнах так само, як всі громадно занимались ловецтвом, чи

риболовством. Про таке эство, як чинну армію, чи оружну силу, ніхто не знав. Чинна армія війшла в життя разом із введеннэм в життя невільництва. Функціэю таких початкових армій було держати невільників в піданстві і обхороняти інтереси іхніх властителів. Невільництво, задало смертельний удар старому суспільству. Ті користи, які предвиджували пани в поневоленню невільників, були за великі, щоби іх пропустити і не користати із них. Невдовзі, ми, бачимо, що одиниці, не тільки зачали поневолювати членів "чужинецьких" племен, яких забирано в неволю, але таки самих членів із іхніх власних ватаг. Заким під цим зглядом повзято дальші кроки, тут оказалась инша потреба.

Приватна Власність Землі і Продукційних Средств.

В давних часах, земля і всі початкові средства продукції належали спільно до всього суспільства. Про приватну власність тоді не зналось. В ті часи, не уживалось слова: "моэ" а всьо було "наше". Під такою системою, в якій кождий мав вільний доступ до всього що для життя було потрібне, індустріяльні капітани, мали много клопотів в започаткованню поневолення людий. Та ці трудности побороли вони в той спосіб, що при помочи сильнійших і відважнійших членів тодішного суспільства ім вдалось підбити собі землю і средства продукції та поділити поміж собою. Тим робом поневолено людий, і від тоді в суспільстві повстала клясова ріжниця: з одної сторони велика більність обезвлащенних, а із другої сторони

—горстка тих, що забрали в свої руки життэві средства, і прийшли до цілковитоі власти. Все те, ім удалось здобути при помочи узброэних сил і талантовитих одиниць. Владці, щоби мати іх по своій стороні, наділювали іх всякими привілэями і дарунками здертими із праці своіх невільників. В заплату за ті привілэі і дарунки, оруженні сили вістрэм меча піддержували тую власть, а інтелэктуальні одиниці також повнили своі функціі в користь панів, вщеплюючи в забабонний нарід—потульність,—пониження, вдоволення, уступства, самопожертвовання, яке вони дуже сміло викладали другим, але тоді так як і тепер, самі того не чинили. Всього того не довершено в однім дні і не обходилось без повстань і огірчення із сторони поневолених.

Невільники як рухомий маэток

Першою формою невільництва, було так зване невільництво рухоме. Робітник був виключною власностю властителя так який инший рухомий предмет. ти, як який будь товар. Розуміэсь, такий властитель, мусів такого невільника годувати, вбирати і доглядати, із того, що той робітник-невільник випродуковував. Скількість богацтва випродукованого невільником, крім того, що властитель видавав на його утримання, лишалась яко чистий зиск новомодному капіталістови. Скількість потрібна на прожиток і удержання невільника уважалось винагородою, чи як ми тепер звемо --- платнею. Розуміэсь, що між платнею продуктом а платнею грішми, як це платять нині, була ріжниця, то всеж таки чи малобися платити продуктами, чи

грішми, то така "платня" для невільника була на це, щоби його удержати при життю.

Панщина

Пізнійше, форма невільництва змінилась, а на эі місце повстало піданство-панщина. Зміна ця, правдоподібно, наступила по причині невдоволення поміж невільниками, і тому оказалось конечним поробити деякі зміни, та дати невільникам деякі "концесії". Але це нове, февдальне невільництво, було далеко поплатнійше і користнійше для панів, чим форма попередного невільництва.

В часах февдальноі системи бачимо, що пана вже більше нич не обходить, чи невільник ситий, чи голодний, вбраний чи голий. Він вже не доглядав і не журився панщизнянним невільником. В часах февдальноі системи, робітник був привязаний до пана, землею. Землі тоді належали до панів. Добрі землі держали для свого ужитку, а гірші давали своім підданим робітникам. За те піддані, панщизнянні робітники мали три дні в тижни працювати для пана, а решту днів для себе. Те, що собі кріпаки придбали, мало бути вже іхнэ. Однакож і тепер, не користали вони зі всіх своіх плодів. Февдальні підданці були жертвами ріжних дерунів. Особливо, лишилася вся та братія, яка колись, в часах попередного невільництва була сторожею над невільниками, і тая кляса талантовитоі інтелэгенціі, що вчила невільників рабства і покори. Февдальні пани дали ім і тепер спромогу жити, але вже коштом самих кріпаків. Пани позволили ім наложувати всякі дачки для себе й так вже із

скупого прирібку панщизнянного раба.

З-за февдалізму маэмо суспільність поділену вже на кляси --- февдальних панів і підданих кріпаків. В тих часах, оружні сили зміцнялись і зростали дуже швидко.

Пани, в ті часи, роскошували коштом підданих до нечуваної міри.

Історія панщизнянних часів, записала много кровавих борьб і бунтів. Але кожде таке повстання кріпаків, пани швидко здушували, а піддані кріпаки, назад вертали до своїх панів. Такі повстання робили піддані без жадних дисціплін і організацій і не диво, що кождий такий бунт, кінчився програннэм. Всеж таки для нас інтересним э те, що вони вже тоді, боролись о посідання средств продукції.

Нова система

Але і февдалізм пережив свій час, а на його місці повстала нова система. Тепер виступила нова кляса, і відважно взялася до осягнення зверхности. Була це кляса торговельна або буржуазна. Історія цьої кляси, це історія модерного розвою промислового.

Попередники теперішньої пануючої кляси, були малими купцями вільних городів. Здобуваючи маэтки, дістались вони рівночасно і до власти. Зі зростом промислу і мануфактури, вони, евентуально, стали домінуючим чинником. З упадком февдалізму, февдальні кріпаки покидали землю, і йшли до торговельних осередків модерної цивілізації. Сила давньої шляхти також зачала упадати. Та і ця, нова невільнича система, не дуже то богато принесла полек-

ші, ані не змінила обставин на ліпші, тих широких маспанщизнянних кріпаків. Для них, така зміна, була лише зміною инших панів-владців. Средства продукції, із розвоэм капіталізму скоро дорожіли так, що робітник для себе іх набути ніяк не міг. Власність средств продукції спочивала в руках не многих одиниць. Під капіталізмом, продукційні засоби набрали також значіння і заняли те місце, що з-за февдалізму мала земля; репрезентували ті засоби, яких робітникови треба для життя. Ці знаряди, будучи в руках малоі кляси в суспільстві, робили модерного, "вольного" робітника й залежним від них. Маючи ці продукційні засоби в руках, давало це властителям іх, спромогу експльоатувати робітника. Пересічний робітник, мусить працювати за платню і бути експльоатованим, або кидати роботу і гинути з голоду.

Зарібне Невільництво

Але форма нового, зарібного невольництва, стала більше небезпечною формою, чим котрі-будь попередні форми. Э вона, особливо такою системою, що модерний раб, завдяки тій окричаній свободі контрактовоі системи, про котру так тепер много співаэться,—не чуэться невільником. Свобідна угода, означаэ, що модерний зарібник, не эсть правом зобовязаний, ані примушений до роботи і э вповні вільним.

Одначе, коли всі продукційні засоби э в руках виключною власністю капіталістів, то виглядаэ, що вся та окричана "вільність" э, очевидно, лише насмішкою. Модерний зарібний невільник э в такім

самім положенню, як і його попередники з за инших форм рабства, яких відлучено від життявих засобів з тою лише ріжницю, що рухомий раб був привязаний до свого пана-властителя, панщизняний кріпак, був привязаний до землі, а тепер, такий "вільний" робітник вже не маэ означеного пана і може сам змінювати собі хлібодавця. Теперішний робітник дістаэ "платню", і тому уважаэ себе свобідним. Хоче, — робить, не хоче,— то не робить. Рухомий невільник, щоби жити, діставав удержання, але коли з'аналізуэмо тодішню форму платні з сучасною формою платні грошем, то зобачимо, що теперішня платня не э нічим иншим, як лише удержанням. В додатку, положення теперішнього, модерного робітника, э гіршим чи рухомого невільника, бо платня, яку тепер побираэ робітник, представляэ в порівнаню меньшу вартість, чим те удержання, яке давали пани своім рухомим рабам. Капіталізм, вже з конечности э системою невільництва задля того, що маючи власть над засобами продукції, даэ капіталістичній клясі спромогу експльоатувати робітника.

Боротьба мусить продовжуватись

Не можемо сказати, що для робітничої кляси, в сучасности, коли вона обезвлащена, поневолена і експльоатована,—боротьба за істнування скінчилась. Поява великої і скомплікованої промислової машинерії, яка може, і в дійсности продукуэ подостатком всього для задоволення всіх життявих конечностий, не приносить нам, жадної користи, поки ми, не дістанемо

тих же достатків. Факт, що робітники випродуковують всі достатки, працюють, завідують машинами, э лише негативним родом вдоволення, эсли з тих всіх продуктів не одержуэться нагороди, не дістаэться тоі вартости, яка рівнялась-би витвореним продуктам.

Проблэм поділу, остаэться далеко ще не розвязаним. Треба отверто признати, що о скільки це торкаэться пануючоі кляси, то цей проблэм поділу, вже можна би уважати "розвязаним" і то, для них, дуже вдоволяючо. — Пануюча кляса, хоч дуже мала числом, то одержуэ велику пайку з продукованих достатків—і то не беручи участи в продукованю цих достатків. Але така "розвязка" поділу, хоч э доброю для кляси властителів, то ніяк не мож эі уважати вдоволяючою для робітників. Для нас, проблэм поділу не э розвязаним доти, доки ми не одержимо повну вартість з того, що випродуковуэмо.

Всякий поділ витворених богацтв, э, очевидно, цілковитою неможливістю для невільників. Ніколи, кляса, або часть робітників-невільників, не одержала того що витворювала і не одержить. Робітники, з того всього що випродуковують, одержують лише стільки, скільки треба на удержання іх при життю. Эсли робоча кляса бажаэ одержати те, що витворюэ, вона мусить знести невільництво. Це можна зробити лише тоді, коли усунеться право клясовоі власности на засоби продукціі.

УКР. РОБІТНИЧІ ВІСТИ

Найбільша Українська Робітнича
Часопись в Канаді

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ
НА ТИЖДЕНЬ

—РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА $4.00—

АДРЕС:

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. McGregor & Pritchard
WINNIPEG, MAN.

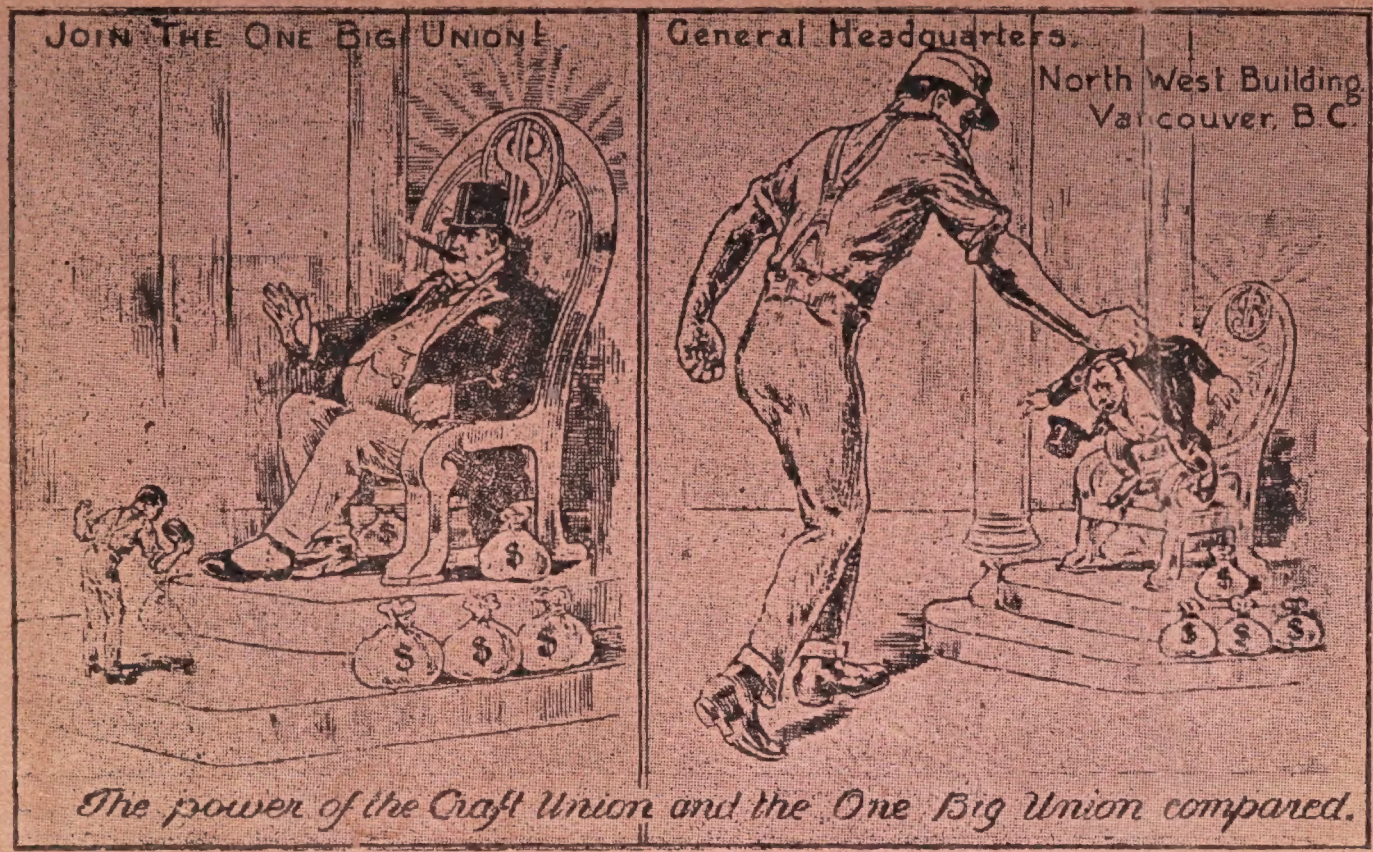

The power of the Craft Union and the One Big Union compared.

ОРҐАНІЗУЙТЕСЬ В ОДНУ ВЕЛИКУ ЮНІЮ